

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

ETKİ YATIRIMI VE SİVİL TOPLUM KONFERANSI

29 Mart 2022

Konferans Raporu

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

İÇİNDEKİLER

Avrupa Birliği Başkanlığı Hakkında.....	3
Etki Yatırım Danışma Kurulu Hakkında	4
Rapor Hakkında	4
Raporda Geçen Ana Kavramlardan Bazılarının Tanımları	5
Konferans ve Rapor Hakkında	7
Konferans Toplu Oturumları	9
Çalıştaylar.....	11
Çalıştaylardan çıkan ortak mesajlar.....	11
Çalıştay I- Girişimci Hayırseverlik	13
Girişimci hayırseverlik neden önemli?	13
Türkiye'deki güncel durum.....	14
Fırsatlar.....	15
Geliştirilmesi gereken alanlar.....	15
İstenilen noktaya ulaşmadaki engeller neler?	16
Yol haritası nasıl ve paydaşlar kimler olmalı?	17
Çalıştay II- Etki Ölçümlenmesi	18
Etki Ölçümlenmesi neden önemli?	18
Türkiye'deki Güncel Durum.....	19
Fırsatlar.....	19
Geliştirilmesi gereken alanlar.....	19
İstenilen noktaya ulaşmadaki engeller neler?	21
Yol haritası nasıl ve paydaşlar kimler olmalı?	21
Çalıştay III- Şeffaflık ve Kapsayıcılık.....	23
Şeffaflık ve kapsayıcılık neden önemli?	23
Türkiye'deki güncel durum.....	23
Fırsatlar.....	24
Geliştirilmesi gereken alanlar.....	24
İstenilen noktaya ulaşmadaki engeller neler?	25
Yol haritası nasıl ve paydaşlar kimler olmalı?	26
SONUÇ.....	27

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Avrupa Birliği Başkanlığı Hakkında

Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın bağlı kuruluğu olan Avrupa Birliği Başkanlığı'nın görevi; Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine hazırlanmasına yönelik yapılacak çalışmaların yönlendirilmesi, izlenmesi ve koordinasyonu ile üyelik sonrası çalışmaların koordinasyonunu yürütmektir. Bu çerçevede Başkanlık Avrupa Birliği (AB) müktesebatı, ekonomik kriterler ve siyasi kriterler alanında yürütölen katılım müzakerelerini, uyum çalışmalarını ve uygulamalarını yönlendirir, koordine eder ve izler. Türkiye'nin Avrupa Birliği ve kurumları ile ilişkilerini yürütür. Bununla birlikte Avrupa Birliği Başkanlığı, AB tarafından sağlanan mali yardımları koordine eder, izler ve yönlendirir. Ayrıca, AB ve diğer uluslararası kuruluşlar tarafından sağlanan mali yardımlar ile finanse edilen ve Başkanlığın faydalanıcısı olduğu projelere ilişkin hazırlık, programlama, uygulama, izleme ve değerlendirme çalışmalarını yapar.

AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracının ikinci uygulama dönemi olan (IPA II) 2014-2020 yılları arasında, önceki dönemlere kıyasla sivil topluma daha fazla fon ayrılarak sivil toplum bir sektör olarak tanımlanmıştır. Söz konusu kaynağın kullanımına yönelik programlama ve izleme çalışmaları sivil toplum sektörünün lider kuruluğu olarak Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından yürütölmüştür. 2021-2027 yıllarını kapsayan IPA III döneminde de sivil toplum, tematik öncelik alanı olarak belirlenmiştir. Avrupa Birliği Başkanlığı, IPA III döneminde de, sivil toplum tematik önceliğinin yönetiminden sorumlu kurum olarak; programlama, uygulama, izleme ve istişare süreçlerinin koordinasyonu görevini sürdürmektedir.

AB mali yardımlarıyla gerçekleştirdiği projeler ile Türkiye'de sivil toplumun geliştirilmesine, Türkiye-AB arasındaki sivil toplum diyaloğunun güçlendirilmesine ve kamu-STK ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik yerel ve ulusal düzeyde önemli çalışmalar yürüten Avrupa Birliği Başkanlığı tüm paydaşları içine alan katılımcı istişare süreçlerini de işleterek sivil topluma destek vermeye devam etmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Etki Yatırım Danışma Kurulu Hakkında

Etki Yatırım Danışma Kurulu (EYDK), etki yatırımını Türkiye’de ana akım bir yatırım tercihi haline getirme vizyonu ile lider kamu, özel ve üçüncü sektör paydaşların katılımıyla Nisan 2021’de kurulmuştur. EYDK, gücünü Türkiye'nin girişimci ruhundan, jeopolitik, sosyal ve ekonomik gücünden almaktadır. EYDK etki yatırımını Türkiye’de ve çevre bölgelerde yaygın bir yatırım seçeneği haline getirmek vizyonuna sahiptir. EYDK, finansal bağlamda kadınların güçlendirilmesi, mültecilerin geçim kaynakları, sürdürülebilir şehirler, Avrupa Yeşil Mutabakatı ve İstanbul Finans Merkezi gibi kanıta dayalı temalarla farkındalık artırma, kapasite geliştirme, işbirliği ve ağ oluşturma ile politika savunuculuğu alanlarında faaliyet göstermektedir.

Girişimci hayırseverlik, karma finans, borç piyasaları ve etki girişimciliği gibi kavramlar da EYDK'nın stratejik kapsamındadır. Etki yatırımı alanında Türkiye'nin en önemli piyasa sağlayıcısı olan EYDK, insan, gezegen ve kâr üçlüsüne hizmet etmeye yönelik çevik, şeffaf ve sonuç odaklı bir yaklaşıma sahiptir.

EYDK, yatırımların ana amaçları arasında etkinin yer almasını desteklemekte; böylelikle sosyal ve çevresel etkinin, birer yan unsur olmaktan çıkıp uzun vadeli, karşılıklı fayda sağlayan ve geniş ölçekli temel unsurlara dönüşeceğini savunmaktadır.

Rapor Hakkında

Bu rapor, Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından yürütölen Türkiye ve AB arasında Sivil Toplum Diyaloğu ve Sivil Toplum Destek Programları Teknik Yardım Projesi kapsamında, EYDK ortaklığında, 29 Mart 2022 tarihinde 60 katılımcı ile İstanbul’da gerçekleştirilen “Etki Yatırımı ve Sivil Toplum Konferansı” çıktılarının tespiti amacıyla hazırlanmıştır. Can Atacık tarafından hazırlanan rapora, EYDK Genel Sekreteri Dr. Onur İlhan, EYDK ekibinden Sezin Naz Erciyas, Berru Ayşe Yılmaz ve Hüseyin Yılmaz katkıda bulunmuşlardır. İrem Topçuoğlu raporun derlemesine katkı sağlamıştır.

Raporda, konferansın ikinci yarısındaki çalıştaylar ile ilgili kısımlarında özellikle kurum ve kişi isimlerine yer verilmemiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Raporda Geçen Ana Kavramlardan Bazılarının Tanımları¹

Etki Girişimcisi: Toplumsal ve/ya çevresel pozitif değişime odaklanan etik ve transparan girişimler olarak tanımlanır. Aynı zamanda, bu girişimler kâr amacı gütmeyen kuruluşların aksine kâra odaklanırlar. Yarattıkları pozitif etkiyi, pazar stratejilerini kullanarak hayata geçirirler ve bununla birlikte uzun süreli sürdürülebilirliği amaçlarlar.

Etki Yatırımı: Finansal getiri elde etmenin yanı sıra, sosyal ve çevresel etki yaratılmasını destekleyen yatırım türüdür. Etki yatırımı bireyler, girişim sermayeleri, sivil toplum kuruluşları ve kamu dahil olmak üzere her türlü gerçek veya tüzel kişi tarafından yapılabilir.

Etki Yatırımcısı: Finansal getiri elde etmenin yanı sıra, sosyal ve çevresel etki yaratılmasını destekleyen yatırımcıdır.

Etki Yönetimi: Yatırımcıların, yatırıma konu olan işletmelerin ve diğer paydaşların yarattığı olumlu ve olumsuz etki değerlendirmelerini yatırım, yönetim ve iş kararlarna dahil etmesidir.

Etki Ölçümü: Kar amacı güden veya gütmeyen kuruluşların kendileri için etki hedefleri belirledikleri, etki performanslarını izledikleri ve etki değerlendirmesi yaptıkları süreçtir. Etki ölçümü bir raporlama süreci olduğu kadar aynı zamanda etkinin gerçekleştirilmesine destek olan bir bilgilendirme aracıdır.

Hibe: Bir hükümetin veya başka bir kurumun direkt kendi yararına olmayan, bir kamu amacını desteklemek için onaylanmış bir proje veya faaliyeti yürütmek için bir bireye veya bir kuruluşa ayni veya nakdi destekte bulunmasıdır.

Hayırseverlik: İnsanlığın tıbbi, ekonomik, sosyal standartlarını ve refahlarını artırmaya yönelik bağışçılık anlayışıdır.

¹ Kavramların tanımında, Türkiye’de “etki yatırımı” kavramının daha iyi tanınması ve yeni bir yatırım modeli olarak yaygınlaşmasını sağlamak için faaliyet gösteren Etkiyap’ın internet sitesi referans alınmıştır: <https://www.etkiyap.org/sozluk/>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Girişimci Hayırseverlik: Bir yatırımcının sosyal etkisini en üst düzeye çıkarmasına yardımcı olmak için sosyal fayda amaçlı bir girişimi uzun vadeli ve paydaş olarak maddi ve stratejik olarak desteklemesidir (Avrupa Girişimci Hayırseverlik Derneği EVPA'nın tanımından uyarlanmıřtır²). Girişimci hayırseverlik de her zaman olmamakla beraber genellikle bir finansal getiri hedefler, fakat bu etki yatırımcılığında olduğu gibi bir önşart değildir. Finansal getiri de hedefleyen girişimci hayırseverlik bir etki yatırımcılığı şeklidir.

Kapsayıcılık: Çeşitli hizmet, fırsat veya piyasalara eşit şekilde ulaşamayanların ve imkânlardan yoksun kalanların önceliklendirilmesidir.

Sivil Toplum Kuruluşu: Sivil toplum kuruluşları ya da sivil toplum örgütleri, resmi kurumlar dışında ve bunlardan bağımsız olarak çalışan, politik, sosyal, kültürel, hukuki ve çevresel amaçları doğrultusunda lobi çalışmaları, ikna ve eylemlerle çalışan, üyelerini ve çalışanlarını gönüllülük usulüyle alan, kâr amacı gütmeyen ve gelirlerini bağışlar ve/veya üyelik ödemeleri ile sağlayan kuruluşlardır.

Sosyal Girişim: Toplumsal ve/veya çevresel etki yaratmayı öncelikli amacı olarak belirleyen, gelirlerinin yarısından fazlasını ticari faaliyet yoluyla elde eden ve kârlarını öncelikle toplumsal ve/veya amaçları için harcayan kuruluşlardır.

şeffaflık: Finansta şeffaflık, hissedarların, yatırımcıların ve diğer paydaşların, denetlenmiş finansal raporlar, piyasa derinliği, fiyat seviyeleri ve üst yönetiminin planlanan eylem ve davranışları gibi bir şirketin veya piyasanın verilerine ne ölçüde hızlı erişime sahip olduklarını ifade eder.³

² <https://www.evpa.ngo/insights/what-investing-impact>

³ <https://marketbusinessnews.com/financial-glossary/transparency-definition-meaning/>

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Konferans ve Rapor Hakkında

Toplum ve çevre ile ilgili konularda sürdürülebilir kalkınmaya destek veren yenilikçi oyuncular olan sivil toplum kuruluşları, etkileşim içerisinde olduğu sayısız sektöre dokunmakta ve toplumsal fayda yaratılmasına doğrudan ve dolaylı katkı sağlamaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının, etki yatırım modelini daha yakından tanımaları toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimi için önemli bir konu haline gelmiştir. Pozitif ve ölçülebilir sosyal ve çevresel fayda yaratarak finansal getiri elde etmeye odaklanan ve dünya çapında 2,3 trilyon dolar⁴ seviyesine ulaşan etki yatırımı modeli, dinamik yapılarıyla demokratik güçlenmeye de destek olan sivil toplum kuruluşlarının etkilerinin ölçeklenmesi için yeni alan ve araçlar sunmaktadır. Bu minvalde Avrupa Birliği Başkanlığı ve Etki Yatırımı Danışma Kurulu arasında gerçekleşen ön toplantılarının neticesinde sivil toplum sektörü ekosisteminde etki yatırımı modeline dair farkındalığı ve bilinci artırmak için “Etki Yatırımı ve Sivil Toplum Konferansı”nın hayata geçirilmesine karar verilmiştir.

“Etki Yatırımı ve Sivil Toplum Konferansı” Türkiye ve AB Arasında Sivil Toplum Diyaloğu ve Sivil Toplum Destek Programları Teknik Yardım Projesi kapsamında Etki Yatırımı Danışma Kurulu (EYDK) ortaklığında 60 katılımcı ile 29 Mart 2022 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Konferans kapsamında sivil toplum sektöründe etki yatırımının tanıtılmasının ardından, etki yatırımı için farkındalık yaratma çerçevesinde alternatif modeller ve iyi örnekler paylaşılmıştır. Ülkemiz coğrafyasında yaygın olan hayırseverlik kavramı içerisinde etki yatırımı potansiyeli, paydaşlar arasında etki yaratan iş birliği süreçleri tartışılmıştır. Ayrıca uzun dönemde etki yatırımı konusunda yasal düzenlemelerin yapılabilmesi için atılması gereken adımlar değerlendirilmiştir.

“Etki Yatırımı ve Sivil Toplum Konferansı” iki ana bölümden oluşmuştur.

⁴ Etki için Yatırım: Etki Yatırımı Küresel Pazar Raporu 2020, IFC

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Konferansın ilk bölümü toplu oturum olarak gerçekleştirilmiştir. Açılış konuşmalarını takiben etki yatırımını tanıtan bir sunum gerçekleştirilmiştir. Sunumun ardından sivil toplum kuruluşlarından temsilcilerin katılımı ile “Başarı Hikayeleri ile Ufuk Turu” paneli düzenlenmiştir.

Konferansın ikinci bölümünde (1) girişimci hayırseverlik, (2) şeffaflık ve kapsayıcılık (3) etki ölçümü ve yönetimi başlıkları altında üç çalıştay gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştaylara otuz iki farklı kurum katılmış ve kurum temsilcileri etki yatırımları ekosisteminin gelişmesinde sivil toplumun rolü hakkında görüş ve önerilerini sunmuştur.

Bu raporun amacı konferansın ve konferans kapasamında gerçekleştirilen çalıştayın çıktılarının raporlanmasıdır. Çalıştay süresince katılımcılar, Türkiye için etki yatırımları ve girişimci hayırseverliğin neden önemli olduklarını tartışmış ve durum tespiti çalışması yapmıştır. Bu çalışmanın akabinde, güncel koşullarda olumlu görülen alanlar ve geliştirilmesi gereken konu başlıkları belirlenmiştir. Geliştirilmesi gereken konulardaki engellerin gerekçeleri irdelenmiştir. Paylaşılan görüşler ve yapılan istişareler sonucunda arzu edilen noktalara ulaşılması için nasıl bir yol haritasının izlenmesi gerektiği ve hangi paydaşların nasıl katkıda bulunabileceği konusunda öneriler katılımcılar tarafından aktarılmıştır.

Rapor, katılımcılar tarafından aktarılan görüş ve önerilerin derlemesi olup, Avrupa Birliği Başkanlığı'nın görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Konferans Toplu Oturumları

Etki Yatırımı ve Sivil Toplum Konferansı, Avrupa Birliği Başkanlığı Proje Uygulama Daire Başkanı Ahmet Hakan Atik, Kalkınma Ajansları Genel Müdür Yardımcısı Ahmet ŐimŐek, Avrupa Birliği Başkanlığı Proje Uygulama Daire Başkanlığı Avrupa Birliği İŞleri Uzmanı Duygu Yardımcı ve EYDK Genel Sekreteri Dr. Onur İlhan'ın açılış konuŐmaları ile başlamıştır.

Proje Uygulama Daire Başkanı Ahmet Hakan Atik, yaptığı açılış konuŐmasında; sivil topluma yönelik en köklü hibe programlarından birini uygulayan ve sivil toplum sektörünün lider kuruluşu olan AB Başkanlığı'nın, sivil topluma yönelik desteklerin ve projelerin etki perspektifiyle planlanıp değerlendirilmesine verdiği önemi vurgulamıŐtır. Kalkınma Ajansları Genel Müdür Yardımcısı Ahmet ŐimŐek, kalkınma ajansları olarak etki yatırımı önemsediklerine ve yenilikçi etki yatırımı modellerinin etki ölçümlenmesi ile de birleŐerek nasıl daha sonuç odaklı ve kalıcı faydalar getirebileceğine dikkat çekmiŐtir. Kamu ve özel sektör tarafından yapılan her müdahalenin sosyal ve çevresel faydalarını gözeten bir hesabının olması gerektiğini, bu konuda ölçümlenme ve metriklerin oluŐturulmasının, ekosistemi de güçlendireceğini ve kalıcı sonuçların sağlanmasına odaklanılmasını sağlayacağını dile getirmiŐtir.

Avrupa Birliği İŞleri Uzmanı Duygu Yardımcı sivil topluma verdikleri destekleri tüm paydaŐları dahil ettikleri katılımcı bir süreçle programladıklarını, Etki Yatırımı ve Sivil Toplum Konferansı'nı da sivil toplum danışma süreçlerinin bir parçası olarak düzenlediklerini ifade etmiştir.

Dr. Onur İlhan, girişimci hayırseverlik kavramını ülkemizde yerleŐtirmek için öncelikle farkındalık yaratma ve ortak bir dil geliştirme ihtiyacına dikkat çekmiŐtir.

Ana oturumun ikinci yarısında, "Başarı Hikayeleri ile Ufuk Turu" paneli gerçekeŐtirilmiŐtir. EYDK Genel Sekreteri Dr. Onur İlhan'ın yönetiminde gerçekeŐen panelin konuŐmacıları, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı (TİSVA) Mütevelli Heyeti Başkanı Halil Fatih Akgül, Türkiye Girişimcilik Vakfı (GİRVAK) Genel Müdürü Mehru Aygöl ve Açık Açık Derneği Kurucusu ve Yönetim Kurulu Üyesi İ. Renay Onur olmuştur.

Panelde etki ölçümlenmesi, etki yatırımları, Şeffaflık ve kapsayıcılık konuları hakkında örnekler, öğrenilen dersler ve yapılması gerekenler hakkında bilgiler paylaşılmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

TİSVA'nın Grameen Mikrokredi sosyal girişiminin yakın zamanda tamamladığı etki ölçümü raporu ve deneyimi aktarılmıştır. Etkiyap iş birliği ile SROI (Yatırımın Sosyal Getirisi-Social Return on Investment) metodu ile yapılan ölçümde; TİSVA tarafından mikrokredi olarak harcanan her 1 TL'nin, 4,20 TL değerinde sosyal getiri yarattığı tespiti paylaşılmıştır.

Halil Fatih Akgül, etki ölçümü sürecinde TİSVA olarak senelerdir yaptıkları faaliyetler hakkında birçok yeni bilgi edindiklerini ve kendilerini yeniden tanıdıklarını ifade etmiştir. SROI çalışmasının, kendilerine kaynak yaratma görüşmelerinde destekçilerine güven veren bir unsur olarak çok yardımcı olduğunu ifade etmiştir.

Mehru Aygöl, Türkiye Girişimcilik Vakfı'nın Türkiye Bilişim Vakfı ile beraber Türkiye'nin ilk erken aşama etki fonunu yakın bir zamanda lanse edecekleri bilgisini paylaşmıştır.⁵ Fonun yatırım tezinde net olarak etki yaratılmasının hedeflendiğini ve yatırım değerlendirmelerinde finansal getiri kadar, hedeflenen etkinin de yatırım kararının destekleyeceğini belirtmiştir. Bu bakımdan bu yeni fon, kurumsal ve bireysel birçok yatırımcıdan da ilgi görmüş olması ile Türkiye için önemli bir adım ve etki yatırımı alanında başarı hikayeleri yaratma fırsatı sunmaktadır.

Fonun ana yatırımcısının iki vakıf olması ile bu ticari fona hayırsever kurumlar tarafından yatırım yapılmış olması da da ülkemizde girişimci hayırseverlik adına ayrıca bir örnek oluşturmuştur.

Açık Açık Derneği Kurucusu İ. Renay Onur, ülkemizde sivil toplum kuruluşlarının şeffaflık ve kapsayıcılık konusunda daha çok yol alması gerektiğine işaret etmiş; Açık Açık Derneği'nin, sivil toplum kuruluşlarından sonra artık sosyal girişimleri de içerdiğini belirtmiştir. Sivil toplum kuruluşlarının Açık Açık platformunda şeffaf bir kurum olarak listelenmeleri için sadece üç ana veri talep ettiklerini, ancak buna rağmen birçok kurumun bu verileri paylaşmadığını veya paylaşmaktan imtina ettiğini aktarmıştır. Bu veriler, kurumun kurucularının isimleri, kurumun yöneticilerinin bilgileri ve sivil toplum kuruluşunun finansal tablolarıdır. Onur, şeffaflığın temelini oluşturduğunu belirttiği bu verilerin ötesine gidilmesi gerektiğini, sivil toplum kuruluşunun edindiği kaynakların ne derece verimli kullanıldığını da etki analizi ve etki raporlaması ile paylaşılması gerektiğini ifade etmiştir. Son olarak, sivil toplum kuruluşu bağışçılarının zamanla bilinçlenmesi ile tabandan şeffaflığa dair gelen talebin arttığını, fakat kurumlarda kültür değişikliği ve kapasite geliştirilmesi ihtiyacı olduğunu altını çizmiştir.

⁵ Bahsi geçen fon Mayıs 2022'de kamuoyuna tanıtılmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Çalıştaylar

Konferansın ikinci bölümünde, etki yatırımcılığı ve etki yatırımcı modellerinin sivil toplum kuruluşları ve sivil toplum sektörü için yaratacağı fırsatların neler olduğunu değerlendirmek amacıyla “**Girişimci Hayırseverlik**”, “**Etki Ölçümü ve Yönetimi**”, ve “**Şeffaflık ve Kapsayıcılık**” konularında, eř zamanlı üç çalıştay gerçekleştirilmiştir.

Çalıştaylardaki konu başlıkları ile aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

- Konu, Türkiye için neden önemli?
- Bu konu ile ilgili Türkiye’de ne durumdayız?
- Gitmek istediğimiz noktaya ulaşmanın önündeki engeller neler?
- Bu engelleri açmak için nasıl bir yol haritası izlenmeli ve hangi paydaşlar ne yapmalı?

Aşağıda önce çalıştaylardan çıkan ortak mesajlar özetlenmiş, sonrasında her çalıştay özelinde ana çıktıları paylaşılmıştır.

Çalıştaylardan çıkan ortak mesajlar

● “Kavramlar ve tanımlar hakkında ortak dili konuşmalıyız”

Katılımcıların genel kanaati, ülkemizde yeni yeni duyulmaya başlanan ve uygulaması çok sınırlı olan etki yatırımı, sosyal girişimcilik ve girişimci hayırseverlik gibi yaklaşımlar ve bunların temellerindeki kavramların az bilindiği ve farklı şekillerde algılandığı olmuştur.

Bu yaklaşımların yaygınlaşması için ortak bir dille konuşabilmenin önemi vurgulanmıştır. Bu amaca yönelik kavramların tanımında mutabakat sağlanması ve bu ortak tanımların bilinirliğinin yaygınlaştırılmasının elzem olduğu dile getirilmiştir.

● “Kamunun daha aktif olması gerekli ve oynayacağı rol çok önemli”

Katılımcılar tarafından kamu kurumlarının bugüne kadar yaptıklarının takdiri ile beraber, ileriye yönelik çalışmalarda da lider ve aktif bir paydaş olmasının, etki yatırımları, sosyal girişimler ve girişimci hayırseverliğin ülkemizde yaygınlaşması için olmazsa olmaz olduğu dile getirilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Kamunun hızlıca sunabileceği katkılar aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

1. Sosyal Girişimcilik mevzuatının hazırlanması ve bir an önce yürürlüğe alınması: Bu şekilde kamunun sivil toplum kuruluşu olmayan ve sosyal ve/veya çevresel fayda için faaliyet gösteren girişimler ve kuruluşlar için, mevcut mevzuatın hali hazırda kâr amacı güden yapılar için sunduğu tüzel kişilik yapısı dışında bir tüzel kişilik seçeneği sunmasının, sosyal girişimlerin fon bulmalarını, elde ettikleri gelirleri tekrar sosyal fayda amaçlarına aktarmalarını ve daha fazla sosyal girişimin hayata geçmesini teşvik edeceği belirtilmiştir.
2. Sivil toplum kuruluşlarından etki ölçümlemesinin talep edilmesi: Etki yaratma kavramının sistemsel olarak sivil toplum kuruluşları arasında benimsenmesi ve bu yönde tabandan talebi de getirecek kültürel bir değişimin sağlanması için kamunun liderliği önemlidir. Bu amaca yönelik kamu fonlarının kullanılmasında sivil toplum kuruluşlarından etki ölçümlemesinin talep edilmesinin faydalı olacağı belirtilmiştir. Bunun yanında etki ölçümlemesi talep edilirken fon kullanacak sivil toplum kuruluşlarının kurumsal gelişmişlik durumlarının (organizasyonel yapı, iç kapasite vb), kaynaklarının ve uygulanacak metodun bu kurumlara uygunluğuna dikkat edilmelidir.
3. Kamunun STK'lar ve sosyal girişimciler nezdinde etki ölçümlemesi ve yönetimi konularında kapasite geliştirilmesine destek vermesi, bu yaklaşımların hızlıca uygulamaya geçebilmesi açısından önemlidir.

Ülkemizde özellikle girişimci hayırseverlik ve etki ölçümlemesi konuları yakın zamanda gündeme gelmiş konulardır. Şeffaflık ve kapsayıcılık konusunda uzun süredir çalışmalar olsa da bu çalışmalar yaygınlaşmamıştır. Bu alanlardaki gelişmelerin, özellikle AB üyesi ülkelerdeki uygulamalarla kıyaslandığında birçok açıdan geliştirilmesi gereken yönlerinin olduğu ifade edilmiştir. Bazı vakıflarımızın ve kamu kuruluşlarımızın geçmişten gelen şeffaflık ve kapsayıcılık konusunda çok değerli çalışmaları olmasına rağmen bunlar az bilinmektedir ve bu örnekler Avrupa Birliği ülkelerine kıyasla yeterince yaygın değillerdir.

Diğer taraftan hayırseverlik, paylaşma ve girişimcilik konusunda ülkemiz, kültürel açıdan ve faaliyet açısından son derece zengindir. Bununla beraber gelmek istenilen noktaya bizi götürmesi için, konu ile ilgili hem yurtiçindeki hem de yurtdışındaki örnekleri izlemek ve hali hazırdaki açık kaynakları kullanmak ülkemiz açısından bu alanın gelişmesine hızlıca katkı sağlayacaktır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Çalıştay I- Girişimci Hayırseverlik

Girişimci hayırseverlik neden önemli?

Hayırsever kurum ve kamu kaynakları, geleneksel olarak hibe yöntemiyle sosyal projelere ve çevre projelerine aktarılmaktadır. Günümüzde sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarını desteklemek amacıyla hibe sistemine alternatif olarak sonuç odaklı ve etki yaratan yeni yapılar ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan, kâr amacı gütmeyen kurumlar ve kâr amacı güden kurumlara alternatif olarak ülkemizde girişimci ruhu ile hareket eden ve fayda odaklı faaliyet gösteren sosyal girişimler oluşmaya başlamıştır. Atik, yaratıcı ve sonuç odaklı olan sosyal girişimler, ülkemizde de artmakta ve topluma fayda sağlamak amacıyla başarılı projeler geliştirmektedirler.

Girişimci hayırseverlik bir yatırımcının sosyal etkisini en üst düzeye çıkarmasına yardımcı olmak için sosyal fayda amaçlı bir girişimi uzun vadeli ve paydaş olarak maddi ve stratejik olarak desteklenmesi olarak tanımlanabilir. Girişimci hayırseverlik, yenilikçi fonlama araçları ile sosyal girişimlerin veya etki yatırımlarının desteklenmesine imkân sağlamaktadır. Hayırsever kurumun etki hedefinin yanında maddi getiri hedefine göre, bu destekler kar amacı güden veya gütmeyen destekler olabilirler. Örneğin hibe vermeye alternatif olarak kullanılan affedilebilir borç, geri alınabilir hisse gibi yapılar STK ve sosyal girişimlere yönelik, kar amacı gütmeyen ve dünyada giderek yaygınlaşan girişimci hayırseverlik yatırım yapılarıdır.

Oturuma katılan vakıf temsilcilerinden sosyal girişimlere destek olan vakıflar, sosyal girişimcilerin düşünme şekillerinin ve konulara bakış açılarının, kendileri ve diğer fon sağlayıcılar için ilham verici olduğunu belirtmişlerdir.

Bunlara ek olarak, katılımcılar řu tespitlerde bulunmuşlardır:

- **Girişimci hayırseverliğin, kurumlara yenilikçi ve etkiyi teşvik eden destek yöntemleri sunması.** Girişimci hayırseverlik, yatırımcı anlayışı sayesinde hibe mekanizmasına göre daha sonuç odaklı yapılar ile sosyal girişimlerde ve sivil toplum kuruluşlarında etkiyi teşvik eden unsurlar kullanılabilmesine olanak sağlamaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

- **Girişimci hayırseverliğin STK ve sosyal girişimlerin, hibelere bağımlılığını azaltması.** Desteklenen programların dışarıdan fonlanmaya bağımlılıklarını azaltmak, kendi ayakları üzerinde durabilen programları desteklemek açısından daha etkili bir yaklaşımdır.
- **Girişimci hayırseverliğin, para vermenin ötesinde STK'lara ve sosyal girişimlere destek olunmasına imkan sağlaması.** Hayırsever kurumların sadece maddi kaynaklar ile değil, aynı zamanda insan kaynağı ile de sistemsel olarak değişime destek vermesini sağlar.
- **Girişimci hayırseverliğin yaratıcılığı teşvik etmesi.** Etki yaratmanın farklı yöntemlerini barındırıp çağın gerekliliğine ve sunduklarına uygun olarak yaratıcılıkla, farklı iş birlikleriyle sosyal ve çevresel problemlere geleneksel yaklaşımlara göre daha zengin çözümler üretme imkânı sağlamaktadır. Girişimci hayırseverlik balık veya olta vermek yerine balık tutmayı öğrenmeye, öğretmeye çalışan girişimciye destek olma imkânı sağlamaktadır. “İnsan yürüyen bir vakıftır” anlayışıyla hareket eden girişimci hayırseverlik, insanın tüm yaratıcılığı ile çözüm üretmesine imkân sağlamaktadır.
- **Girişimci hayırseverliğin etkinin uzun vadeli olmasına yardımcı olması.** Fon sağlayıcılar, hibe bittikten sonrasını da düşünmeli ve bunun sorumluluğunu almalıdır. Etkisi daha uzun süre devam edecek girişimci hayırseverlik tercih edilmelidir. Hibe yöntemi uzun dönemli ve sürdürülebilir bir kaynak yaratmamaktadır. Girişimci hayırseverlik, sürdürülebilir girişimlerin yaratılmasını teşvik etmek için en etkili yöntemlerden birisidir.
- **Kaynakların daha küçük birimlerle büyük etki yaratmaya imkân vermesi.** Girişimci hayırseverlik gibi sürdürülebilir destek modellerinin üretilmesi, kaynakların azalmış olduğu günümüz ortamında çok daha önemli hale gelmiş durumdadır.

Türkiye'deki güncel durum

Ülkemizde girişimci hayırseverlik, bu isim ile çok yeni olsa da birçok önde gelen vakfımız, sürdürülebilir, kendi ayakları üzerinde duran ve fayda sağlayan projelere destek olmaktadır. Bu destekler genellikle hibe şeklindedir. Fakat bu yaklaşım, ne yazık ki yeterince yaygın değildir ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlara destek halindedir. Vakıflarımızın etki girişimlerine yatırımları henüz yok denecek kadar azdır.

Katılımcılar, ülkemizde girişimci hayırseverliğin durumu ve fırsatlar ile ilgili aşağıdaki tespitlerde bulunmuşlardır:

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Fırsatlar

- **Zengin hayırseverlik kültürü.** Ülkemizdeki bağış verme ve hayırseverlik kültürü, birçok ülkeye göre mukayese edilemeyecek kadar ileridedir. Bu özelliğimizi, girişimci hayırseverlik ile ölçülebilir hedefler koyarak sonuç odaklı hareket eden girişimlere yönlendirme fırsatımız vardır.
- **Yüksek girişimci potansiyeli.** Türkiye’de girişimci hayırseverlik ile desteklenebilecek aktif vatandaş potansiyeli vardır. Özellikle kadınlarda, gençlerde ve engellilerde, sosyal ve etki girişimciliği potansiyeli çok yüksektir.
- **Başarılı projeleri Türkiye dışında da ölçeklendirme imkânı.** Girişimci hayırseverliğin destekleyeceği başarılı projelerin, Türkiye ile benzer sorunları ve nüfus yapısı olan ülkelerde ölçeklenme olasılığı vardır. Başarılı projelerin Türkiye benzeri koşul ve özelliklere sahip ülkelerde de hayata geçirilme potansiyeli, bu tür projeleri, finansal getiri hedefi de olan etki yatırımcılar için de cazip hale getirmekte ve girişimci hayırseverlik ile iş birliği imkanları sunmaktadır.
- **Girişimci hayırseverliğin hibeden tamamen vazgeçme anlamına gelmemesi** Bazı alanlarda hibe sisteminin kullanılması devam edecektir. Çünkü her sorunun çözümü için etki yatırımı mekanizmasının kullanılması mümkün değildir. (Örneğin çocuklara ya da yaşlılara/hastalara yönelik çalışmalar). Fakat bu alanlarda da girişimci hayırseverlik yöntemi ile hibrit bir destek modeli geliştirilebilir.
- **Uluslararası fonların, girişimci hayırseverlik için yeni fırsatlar sunması.** Önümüzdeki dönemde, AB fon mekanizmasında hibe verme sisteminden uzaklaşabileceği gündeme gelebilir. Girişimci hayırseverlik, AB’yle benzer şekilde uluslararası vakıfları da hibeden farklı mekanizmalarla girişimciliği ve etkiyi temel alan, ölçülebilir hedeflere sahip yapıları teşvik eden yöntemlere yönelmektedir. Gelecekte girişimci hayırseverliğin teşvikine yönelik desteklerin artması beklenmektedir.

Geliştirilmesi gereken alanlar

- **Konu hakkında bilgisizlik ve tanım karmaşası.** Girişimci hayırseverlik ile ilgili bilgi, ortak dil ve tanımlar eksiktir.
- **Mevzuat eksikliği, sosyal girişimlerin bazı fon kaynaklarına erişimine engel olması.** Girişimci hayırseverliğin öncelikli olarak destekleyebileceği sosyal girişimlerin yapısı ile ilgili mevzuat eksikliği vardır. Bunun yanında etki yatırımlarını teşvik eden mevzuat düzenlemesi, etki yatırımlarını ciddi şekilde artıracaktır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

- **Hayırsever kurumların, konuya uygun kapasite ve süreç geliştirmeleri gereksinimi.** Fon vericilerin, sosyal girişimlerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek ve girişimci hayırseverlik alanında aktif olmaları için kendi iç süreçlerini ve kapasitelerini gözden geçirip bu yeni yaklaşımlara uyarlaması gerekmektedir.
- **Hayırseverliğin sadece para vermek olarak anlaşılması.** Hayırseverliğe sadece para vermek olarak bakılmamalı, bütüncül yaklaşımlarla çözümler desteklenmelidir. Birçok hayırsever kurumun çok değerli deneyimleri bulunmaktadır. Bunlar, hayırsever girişimcilik yaklaşımı ile adeta bir yatırımcının bir girişime destek olması gibi, sivil toplum kuruluşları, sosyal ve etki girişimlerine destek sağlanmalıdır.
- **Süre kısıtı olana proje odaklı destekler yerine süresiz girişim odaklı desteklerin gerekliliği.** Proje bazlı kaynak arayışı ve destek sağlama kültürünü, girişim kurma ve sürdürülebilir girişimleri destekleme kültürüne dönüştürmek gerekmektedir. Bu değişimde, yeni modellerin öğrenilmesi, geliştirilmesi ve uygulanmasını sağlamak için kurumların birlikte çalışması çok önemlidir.
- **Yeni destek ve yatırım şekilleri öğrenmek ve denemek gerekliliği.** Sosyal girişimlerin, ticari girişimlerden farklı olarak “sabırlı sermaye” gibi yenilikçi yatırım şekillerine ihtiyaçları vardır. Girişimci hayırseverlik, uzun süreli planlar dahilinde düşünülmelidir.
- **Özel sektör ile iş birliklerin sınırlı olması.** Girişimci hayırseverlik ile özel sektör sermayesi ve yetileri sosyal ve çevresel problemlerin çözümüne dahil edilebilir. Özel sektörü etki yatırımı alanına daha fazla çekme konusunda zayıflık bulunmaktadır.

İstenilen noktaya ulaşmadaki engeller neler?

- İş birliklerinin yetersizliği
- Başarılı örneklerin yeterince bilinmiyor olması
- İlgili konularda düzenleyici ve teşvik edici mevzuat olmayışı
- Fon sağlayıcılar ve kullanıcıların kapasite geliştirme ve süreçlerini güncelleme ihtiyacı
- İstanbul odaklı çalışan kurumların gündeminde olan konuların ve gelişmelerin diğer illerdeki kurumların gündemlerinden ayrışması; önceliklerinin, ihtiyaçlarının ve yetilerinin farklı olması
- Politika yapıcıların, hayırseverlik algısının sadece okul ve bina yapımına odaklanması ve teşviklerin de bu yönde olması.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Yol haritası nasıl ve paydaşlar kimler olmalı?

- **Terimler ve kavramlar netleştirilmeli.** Ortak bir dil oluşturulmalı ve bunu benimseyerek diyaloga devam edilmeli.
- **Sistemsel bir dönüşüm hedeflenmeli.** Bunun için kamu, hayırsever kurumlar, özel sektör, sosyal ve etki girişimcileri ve medya birlikte hareket etmeli. Bu sistemsel değişimi en hızlı ve etkili şekilde yapmak için tüm paydaşların bilinçlendirilmesi gerekmektedir.
- **İş birliği ve ortak akılla ilerlenmeli.** İlham veren, serbest etkileşime imkân sağlayan ve ortak akıl ile ilerlemeyi teşvik eden buluşma etkinlikleri ve ortamları yaratılmalıdır. Rekabetten uzak, toplumsal fayda için birlikte çalışılmalıdır.
- **Kamu kurumları her aşamada sürece dahil edilmeli.** Kamunun hem bir paydaş hem de lider olarak girişimci hayırseverliğin artması için sürece dahil olması gerekmektedir.
- **Sosyal Girişimcilik mevzuatı bir an önce oluşturulmalı.** Sosyal girişimcilerin kaynaklara erişimini artırmak, hayırsever kurumların da yeni etki yatırımı modelleri ile bu girişimlere destek olmasının önünü açmak için tüm paydaşların da katkısı ile bir an önce mevzuat düzenlenmesi yapılmalıdır.
- **İyi örnekler yaratılmalı ve öne çıkarılmalı.** Ülkemizden ve yurtdışından iyi örnekler tespit edilmeli ve bunların neden başarılı oldukları, uygulamalarından çıkardıkları dersler belgelenecek yaygınlaştırılmalıdır. Basın aracılığı ile başarı hikayeleri kamuoyu ile paylaşılmalı ve bu şekilde tabandan talep ve destek artırılmalıdır.
- **Yeni etki yatırımı modelleri örneklenmeli.** Hibe mekanizmasından farklı olarak kullanılan yenilikçi destek ve yatırım modelleri hakkında hayırsever kurumlar ve sosyal girişimciler bilgilendirilmeli, eğitilmelidir. Dünyada neler yapıldığı incelenip iyi örnekler bulunmalı; bunlar, ülkemize uyarlanarak uygulamaya geçirilmelidir. Mevzuatın da bu modellere uygun şekilde düzenlenmesine destek olunmalıdır.
- **Veriye dayalı ve kapsayıcı yaklaşılmalı.** Üniversitelerimizin ve bu alanda çalışan kurumların verilerinden faydalanılarak hareket edilmelidir. Farklı seviyedeki hayırsever kurum ve sosyal girişimcilerin ilgi, ihtiyaç ve kapasitelerine özen gösterilmelidir.
- **Özel sektör dahil edilmeli.** Girişimci hayırseverliğe destek ve tamamlayıcı olması için, bu kültürü yaygınlaştırmak için, işveren dernek ve federasyonları ile iş birliği yaparak özel sektör bilinçlendirilmeli ve sürece dahil edilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Çalıştay II- Etki Ölçümlemesi

Etki ölçümlemesi metodunda, bir kuruluş, tanımlanmış bir zaman diliminde, insanlara, çevreye ve gezegene yönelik faaliyetleri ile yarattığı değişimi kendi elindeki ve ölçümleme çalışması kapsamında ilgili paydaşlardan elde edilecek verilere dayanarak ölçmeyi hedefler. Etki ölçümlemesi, ülkemizde bu konuda uzmanlaşmış dernek, danışmanlık şirketleri ve bu ölçümleri talep eden fon sağlayıcı hayırsever kurumlar ve kamu otoriteleri sayesinde yaygınlaşmakta; fakat yeterince kullanılmamaktadır.

Bu çalıştayda katılımcılar, girişimci hayırseverliğin ve etki yatırımcılığının en önemli unsurlarından olan etki ölçümlemesi ve yönetiminin konunun merkezinde olduğunu paylaşmış ve aşağıdaki tespit ve önerilerde bulunmuşlardır.

Etki Ölçümlemesi neden önemli?

- **Fon ve destek sağlayanlar artık etki ölçümlemesi talep ediyorlar.** Henüz ülkemizde yeterince yaygınlaşmamış olsa da dünya genelinde artık girdi ve çıktı raporlamasının ötesinde fon sağlayıcılar, etki ölçümlemesi ve yönetimini, karar mekanizmalarında odak noktasına almaktadırlar. Sosyal girişimlerin kullandıkları finansal kaynaklar ile yarattıkları ve yaratacakları etkiyi sistematik olarak gösterebilmeleri yatırım alabilmelerini kolaylaştırmak açısından çok önemlidir.
- **Etki ölçümlemesi, faydayı artırmaya hizmet eden bir yönetim aracıdır.** Etki ölçümleme süreci, faydası tahmin edilen veya edilmeyen çıktıların görülmesine yardımcı olmaktadır. Çalışmaların tüm paydaşlar tarafından nasıl algılandığına ışık tutmakta, yeni pencereler açmakta, iyileştirilebilecek alanları tespit etmeye, sonuç veren alanlara daha çok odaklanmaya imkân sağlamaktadır.
- **Destekleri ve girişimleri, çıktı odaklı olmak yerine sonuç odaklı olmaya teşvik ediyor.**
- **Faydayı, hikayeler ötesinde rakamsal ve karşılaştırılabilir hale getiriyor.** Bu sayede fon sağlayıcılar ve faydalananlar, çalışmalarını paydaşlara nesnel yöntemler ile raporlayabilmekte ve güven inşa edebilmektedirler.
- **Hesap sorma ve verme kültürünü teşvik ediyor.** Bireysel bağışçılar da artık desteklerinin, hikayelerin ötesinde verilere dayanan etkisini sormaktadırlar. Politika yapıcılar açısından politikaların güvenilirliği, etkilerin raporlanması ile perçinlenmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Türkiye'deki Güncel Durum

Etki ölçümlenmesi ve yönetimi konusu, ülkemizde özellikle son birkaç senede ciddi şekilde ilgi görmektedir. Birçok üniversite, danışmanlık kuruluşu, sosyal girişim ve sivil toplum kuruluşu, bu konuda iç kapasitelerini geliştirmekte; hayırsever kurumlara, diğer sivil toplum örgütlerine ve sosyal girişimlere hizmet sunmaktadır. Özellikle uluslararası mecralarda kabul gören standartlar konusunda akredite edilmiş uzmanların sayısı artmaktadır. Bu uzmanların destekleri ile hazırlanan etki analizi raporlarından istifade eden kurumların süreçler ve raporların faydaları ile ilgili olumlu deneyimleri, bu tür çalışmaların yaygınlaşması için son derece önemlidir.

Fırsatlar

- **Fon sağlayıcılar artık etki ölçümlemesini talep ediyorlar.** Etki ölçümü, AB gibi kurumlarca sağlanan fonlar için de talep edilmeye başlanmıştır. AB fonları, artık etki ölçümü olan projeleri fonlamaya yönelmekte; proje değerlendirme yöntemleri, etki ölçümüne odaklanmaya başlamaktadır.
- **Ülkemizde etki ölçümü örneklerini görmeye başladık.** Ülkemizde de fon sağlayan ve yatırım yapan bazı kurumlarda, artık etki ölçümü ve yönetimi görülmeye başlanmıştır.
- **Ülkemizde konunun uzmanları artmakta.** Yatırımın Sosyal Getirisi (SROI) önde olmak üzere, bazı yöntemlerin akredite uygulayıcıları artmaktadır. Bu yöntemlerle etkilerini ölçen kurumların deneyimleri ile ilgili son derece olumlu hikayeler ve öğrenimler vardır.
- **Hızlı yol almak için faydalanabileceğimiz zengin deneyimler var.** Türkiye'de bu konuda faydalanılabilecek, dünyada kabul görmüş birçok yöntem ve tecrübe bulunmaktadır.
- **Bu konuları beraber konuşuyor olmamız çok değerli.** Türkiye'deki kurumlar, değişimleri önemseyen, benimseyen ve çok hızlı hareket edebilen bir yapıdadır. Bu uygulamaların yaygınlaştırılması için birlikte çalışılması gerekmektedir.

Geliştirilmesi gereken alanlar

- **Fon sağlama aşamasında fona başvuranlardan etki ölçümlemesinin talep edilmemesi.** Özellikle kamu desteklerinde fonların nasıl harcandığı detaylı sorgulanırken; elde edilen sonuç ve etkiler ile ilgili yeterince takip yapılmamaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

- **Sosyal girişimlerin, yaptıkları çalışmaların etkisini ölçme ve yönetme için kapasitelerinin eksik olması.** Ölçümleme yöntemleri dünyada da hala gelişmekte olduğu için belli bir seviyenin üzerindeki kurumlarda ve girişimlerde bu kapasite içselleştirilmelidir. Sosyal girişimlerde yapılan işler ve bu kurumların kendi ölçeklerine göre uygun etki ölçüm yöntemlerinin anlaşılması, bu alanda teori ve pratik bilgide kapasite gelişimi sağlanmalıdır. Etki ölçümleme alanı dünyada da süregelen bir değişim ve gelişimde olduğu için, bu konuya bir kerelik öğrenim değil devamlılığı ile bakılmalıdır.
- **Her sosyal veya etki girişimden ya da sivil toplum kuruluşundan aynı etki ölçümleme sistemini talep etmenin doğru olmaması.** Etki ölçümlemesi konusunda tek bir yönetime odaklanmak yerine farklı yolların ve metotların olduğunu bilmek önemlidir. Her girişimin ve kurumun, ihtiyaç ve kapasitesine uygun bir yöntem seçilmelidir.
- **Sertifika almanın kurumsallaşmasının sağlanması gerekliliği.** Etki ölçümleme uzmanlarının artması ve verilen hizmetinin kalitesinin ve güvenilirliğinin sağlanması için uzmanları sertifikalandırma sistemleri oluşturulmalıdır.
- **Yatırımın etkisinin ölçülmesinin ana akım haline gelmesi.** Finansal raporlama ve muhasebe raporlaması gibi, girişimci hayırseverlik ile sağlanan destek ve yatırımların etki ölçümleri de standart olarak raporlanmalıdır. Bunun için yatırımın finansal getirisi ile beraber etki getirisinin ölçülmesi de öğrenilmelidir.
- **Doğru ve anlamlı veriye odaklanılmaması.** Elimizde desteklenen program veya kurumlar ile ilgili ya çok fazla veri ya da çok az veri bulunmaktadır. Fazla veriler kullanmadığında rafa giden bir rapor olmakta; bu şekilde kaynak israfı olmakta ve konu önemsizleşmektedir.
- **Etki ölçümünün bir yönetim aracı olarak benimsenmesi.** Etki ölçümü, sadece bir projenin sonunda raporlama yapmak amaçlı değil, projenin uygulanması döneminde de bir öğrenme ve etkiyi yönetme aracı olarak kullanılmalıdır. Genel bakış açısı sadece raporlamaya yönelik olmamalıdır.
- **Etki ölçümlemesinin, masa başı bir iş olarak görülmesi.** Etki ölçümlemesinin doğru yapılması için sahaya inilmesi ve etki ölçümünün paydaşlar ile birlikte yapılması gerekmektedir.
- **Etki ölçümlemesinin geçici olmadığı ve gelecek dönemde öneminin artarak varolacak olması.** Dünyadaki deneyimlerden de istifade ederek bugünün ihtiyaçlarına ve imkanlarına göre etki ölçümlemesinin yaygınlaşması için çözümler üretilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

İstenilen noktaya ulaşmadaki engeller neler?

- Fon sağlayıcıların, projelere yönelik mevzuattan kaynaklı mali ve bürokratik raporlama zorunlulukları, projelerin etkisinin ölçümüne yönelik işlerin geri planda bırakılmasına sebep olmaktadır. Bürokratik raporlama süreçleri insan kaynağında ek iş için alan bırakmamaktadır. Etki ölçümlemesinin oluşturacağı iş yükü, caydırıcı etki oluşturmaktadır.
- Etki ölçümlemesinin mali yükü için yeterli kaynak ayrılmamaktadır.
- Etki ölçümlemenin fayda artırma ve fon bulma konusundaki yararları yeterince bilinmemektedir.
- Etki ölçümleme konusunda uzman sayısı yetersizdir.
- Farklı etki ölçümleme yöntemleri hakkında yeterince bilgi yoktur.
- Kimse zorunlu olmadıkça etki ölçümü yapmak istememektedir.
- Etki, uzun dönemli bir konudur. Projelerin sonuçları, projelere destek veren veya projeleri yürüten kamu, sivil toplum kuruluşu veya fon sağlayıcı kurumların seçimle gelen yöneticilerin dönemlerinin ilerisine sarkabilmektedir. Bu yüzden odak girdi ve çıktı ile sınırlı kalmaktadır.

Yol haritası nasıl ve paydaşlar kimler olmalı?

- **İyi örnekler yaratarak etki ölçümlemesinin faydaları anlatılmalı.** Etki ölçümünün raporlamanın ötesinde kurumların etkilerini artırmak için bir yönetim aracı olduğu ve kuruma nasıl faydasının olacağı hakkında bilgilendirme yapılmalı, bakış açısı geliştirilmelidir.
- **Fon sağlayıcılar, etki ölçümlemesini teşvik etmeli.** Fonlama kararlarında, çalışmaları arasında etki ölçümü yapılmasını içeren girişimlere öncelik verilebilir. Etkilerini raporlayan girişimler daha fazla desteklenerek teşvik edilebilir.
- **Fon sağlayıcılar kendi etkilerini raporlayarak örnek teşkil edebilirler.**
- **Fon sağlayıcılar, yeni ölçümleme ve raporlama standartları getirirken işlevini yitirmiş veya tekrar oluşturan uygulamalarda sadeleştirmeye gitmeli.** Özellikle kamu kaynağını kullanan projelerde, evrak işleri ve ödemelerle ilgili raporlama talepleri, ek ölçüm ve raporlama yükü altına girmeye imkân vermemektedir. Raporlama sadece girdiler ve çıktılar seviyesinde veri toplama noktasında kalmaktadır. Fon kullanımının öncesindeki ve sonrasındaki değerlendirmeler etki ölçümüne odaklanan hale getirilmelidir.
- **Kamu, kapasite geliştirilmesini destekleyebilir.** Politika yapıcılar, fon sağlayan ve fonlardan istifade eden kurumların etki ölçümleme ve yönetim kapasitelerini destekleyici programlar üretebilirler.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

- **Her girişimden veya kurumdan aynı yöntemi beklememeliyiz.** Fon sağlayan kurumların, sivil toplum kuruluşlarının ve sosyal girişimlerin gelişim evreleri, kaynakları ve projeleri farklıdır. Bu farklılıklar göz önünde bulundurularak doğru etki ölçümleme ve yönetimi seçilmelidir.
- **Karmaşık metotların yanında alternatif yöntemler de yaygınlaştırılmalı.** Sosyal girişimler açısından etki ölçümü önemlidir. Özellikle kapasitesi ve kaynakları sınırlı, erken aşama sosyal girişimler için süreçleri nispeten daha hafif ama yine de nesnel etki ölçümüne imkân veren yöntemler kullanılmalı ve ilgili kurumlar bilgilendirilmelidir.
- **Kamu fonlamalarında, etki raporlaması, performans göstergeleri arasında dahil edilmeli.** Bunun için farklı eşikler, fonlama tutarına ve proje kapsamına uygun etki ölçümleme yöntemleri önerilmelidir.
- **Hesap verilebilirlik ön plana çıkarılmalı.** Etki ölçümü kullanma kültürünü artırırken uluslararası ölçekte kabul görmüş standartlar ile hesap verilmesi sağlanmalıdır.
- **Belli ölçüğün üzerindeki fon sağlayan ve fon alan kurumlar, etki ölçümünü içselleştirmeli.** Etki ölçümlemesi, hızlı şekilde gelişen bir alandır. Kurumların dışarıya bağımlılıklarını olabildiğince azaltmak için kurumların, kaynaklarına göre kapasite geliştirmelerine destek olacak programlar sunulmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Çalıştay III- Şeffaflık ve Kapsayıcılık

Şeffaflık ve kapsayıcılık neden önemli?

Şeffaflık ve kapsayıcılık, güvenin çok önemli bir rol oynadığı hayırseverlik kurumunda birçok açıdan önem teşkil etmektedir. Çalıştay katılımcıları, öncelikli olarak aşağıdaki sebeplerden dolayı bu konunun girişimci hayırseverliğin gelişimi için önemli olduğu tespitinde bulunmuşlardır:

- Hayırseverlik, temelinde bağış veya dışarıdan fonlama bulunan bir olgudur. Emanet kaynakların nasıl kullanıldığını açıklamak, güvenin perçinlenmesi için çok önemlidir.
- Halkın genelinden bağış toplama hakkı olan bir kurum, halka açık şirketlerde olduğu gibi, faaliyetleri ile ilgili kendisine kaynak sağlayan kamuoyuna hesap vermek ile yükümlü olmalıdır.
- Güveni artırmak, daha fazla kaynağın girişimci hayırseverliğe yönelmesini sağlamaya yardımcı olmaktadır.
- Şeffaflık ve kapsayıcılık, kurumlarda bireysel ve keyfi kararların alınmasını engellemektedir.
- Şeffaflık ve kapsayıcılık, kurumlar açısından etkinin ve itibarın gizli sermayesidir.
- Kurumlar, edindikleri birikimlerden başka kurumların da öğrenmelerine imkân sağlayarak daha etkili programların ortaya çıkmasına destek olurlar.
- Kapsayıcı temsili ve proje yaklaşımını artırmak, toplumun tüm kesimlerinin ihtiyaçlarına yönelik etkili projeler yaratılmasını sağlamakta, tüm paydaşların geri bildirimine ve katkısına imkân vermektedir.

Türkiye'deki güncel durum

Ülkemizde konu her ne kadar bilinse de uygulamada ne yazık ki arzu edilen seviyelerde olduğumuzu söylemek mümkün değildir. Sivil toplum kuruluşları ve sosyal girişimler için açık iletişimi, şeffaflığı ve hesap verebilirliği teşvik etmek amacıyla kurulu tek bir kurum vardır: Açık Açık Derneği. Bu kurumun çalışmaları, ülkemizde konunun bilinirliğini ciddi şekilde artırmıştır. Şeffaflığın ve kapsayıcılığın yaygınlaşması ve tabandan talep edilmesi için çok kollu bir çalışma ile sektörde kültürel bir değişimin, sonuca ulaşmaya faydası olacaktır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Çalıştay katılımcıları, aşağıdaki fırsat ve geliştirilmesi gereken alanları tespit etmişlerdir:

Fırsatlar

- **Ülkemizde olumlu örneklerin mevcut olması.** Tabana yayılmamış olsa da öne çıkarabileceğimiz ve yaygınlaştıracığımız, farklı ölçeklerde kurumlara ait iyi uygulamalar mevcuttur. Darüşşafaka gibi kurumların entegre raporları, kıymetli örneklerdir.
- **Şeffaflık için dijital altyapının varlığı.** Günümüz teknolojisi ile şeffaflık, eskiye göre çok daha kolaydır. Türkiye’de Açık Açık Derneği gibi şeffaflığı teşvik eden ve herkesin kullanımına açık dijital platformlar bulunmaktadır; fakat bu çeşit yapılar yeterince kullanılmamaktadır.
- **Denetim konusunda deneyimli uzmanların varlığı.** Ülkemizde denetim konularında deneyimli ve her ölçekte kuruma uzmanlık hizmeti veren yapılar mevcuttur. Uzmanlık hizmeti veren şirketlerin bazıları sivil toplum kuruluşları konusunda da uzmanlaşmıştır; sosyal girişimcilik konularında da kapasitelerini güncellemektedirler.
- **Şeffaflık konusunun gündemde olması.** Şeffaflık konusu, stratejik plan hazırlıklarında, değişim teorileri oluşturma ve paydaş ilişkilerini geliştirme gibi konularla beraber ele alınmakta ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir.
- **İyi çalışan bir fonlama ortamının varlığının şeffaflığı teşvik edebilmesi.** Fon sağlayıcıların etkili bir liderliği vardır. Yeni fonlama yöntemleri ve talepleri ile tabandaki şeffaflık ve kapsayıcılık kültürünü hızlı bir şekilde geliştirme potansiyeli bulunmaktadır.
- **Özellikle kadınlar konusunda ülkemizde kapsayıcılığın artmasına yönelik olumlu örneklerin olması.** Girişim dünyasında kadın oranı düşük olsa da istatistiklere göre kadınların başarı oranı erkeklere göre çok daha yüksektir. Bu ve benzeri örneklerin öne çıkarılması ve kamuoyunun bilinçlendirilmesi cinsiyet eşitliği açısından kapsayıcılığı artırmak ve teşvik etmek için önemli olacaktır.

Geliştirilmesi gereken alanlar

- Türkiye’de hayırseverlik yaygın olsa da bağışçılık⁶ tam potansiyeline ulaşmamış durumdadır. Sivil toplum kurumlarına bağış oranlarının, muadil ülkelerdeki verilerle karşılaştırıldığında yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir.

⁶ Hayırseverlik ile kast edilen, kişinin bir aracı olmadan faydalancıya yardım etmesidir. Bağış ile kastedilen ise bir STK aracılığı ile nihai faydalancıya veya bir olguya yardım etmek üzere o STK’ya yapılan maddi destektir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

- **Şeffaflığın az olmasının nedenlerinin araştırılması.** Şeffaflığın sağlanmasının önündeki engellerin neler olduğunun araştırılması ve sorunlara yönelik kapsamlı çözümler üretilmesi önemlidir.
- **Şeffaflığın yeterince talep edilmemesi.** Şeffaflık, kurumların inisiyatifine kalmış bir alandır. Mevzuatın getirdiği zorunluluklar ve fon sağlayıcıların talepleri, yeterince yaptırıma sahip değildir. Şeffaflık konusuna, sadece kendine fayda sağlayacağına inanan kurumlar eğilmektedir.
- **Şeffaflığın her zaman tercih edilmemesi.** Şeffaflık, ifşa sonrası getirdiği yükümlülükler ve muhatap olma mecburiyeti sebebi ile bazı kurumlarca tercih edilmemektedir. “Şeffaf olan cezalandırılabilir” Soru sorulmasına izin vermek, cevap vermeyi de üstlenmek demektir. Bu alanda çekinceler vardır.
- **Mali şeffaflığın ilerisinde şeffaflığın maliyetli olması.** Emek ve zaman alan bir iş yükü vardır. Veri toplamak pahalıdır. Her kurumun kapasitesi bunun için yeterli değildir.
- **Sosyal girişimler için şeffaflığın külfetli olması.** Şeffaflık, tüzel kişiliği ikili yapıda olan sosyal girişimciler için iki katı yük anlamına gelmektedir.
- **Şeffaflık konusunun olumsuz örneklerle gündeme gelmesi.** Şeffaflık konusu, sert örneklerden ve ifşalardan öğrenilmektedir. Şeffaflığın fayda sağladığı örnekler yerine, cezalandırdığı örnekler öne çıkmaktadır.
- **Kapsayıcılığın tedarik süreçlerinden başlaması.** Rekabet, ticari gizlilik, tedarikçilerin tercihleri sebebi ile tedarikçisini paylaşmak istemeyen birçok kurum vardır.
- **Türkiye’deki kapsayıcılık konusunun, yurt dışındaki örneklerden farklı olması.** Her ülkenin sosyolojik yapısına ve tarihine göre, kapsayıcılık ile ilgili ihtiyaç duyulan konular farklılık göstermektedir. Kapsayıcılık konusunda ülkemiz başka ülkelere göre bazı alanlarda daha ileri, bazı alanlarda daha geridir. Yapılması gerekenler başka ülkelerden aktarım yerine ülkemiz özelinde tespit edilmelidir.

İstenilen noktaya ulaşmadaki engeller neler?

- Şeffaflığın ve kapsayıcılığın faydaları yeterince bilinmemektedir.
- Veri toplamak ve verileri teyit etmek zor ve maliyetlidir.
- Kurumların kaynakları, mali şeffaflığın ilerisine gitmeleri için yetersiz olabilmektedir.
- Şeffaflık ve kapsayıcılık tabandan yeterince talep edilmemektedir.
- Fon sağlayıcılar tarafından talep edilmemektedir.
- Mevzuat boşlukları, şeffaf olunmadan da devam etmeye imkân vermektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

- Kurumlar açısından Şeffaf olurken daha büyük sorumluluk altına girme endiŐesi caydırıcı rol oynamaktadır.

Yol haritası nasıl ve paydaşlar kimler olmalı?

- **İyi rnekleri duyurmalıyız.** Tüm olumsuzluklara rağmen ülkemizde çok kıymetli örnekler vardır. Bu rnekler ne çıkarılmalı ve toplumun her kesiminde bilinç artırılmalıdır. Gönüllü Taahhütleri, BađıŐŐı Hakları Beyannamesi gibi hazır çalışmaları daha fazla duyurulmalıdır. Akran Değerlendirmesi (Peer Review)⁷ uygulamaları ülkemize uyarlanmalıdır.
- **İletişim profesyonelce yapılmalı.** zellikle tabandaki talebi artırma ve kültür değerliğikliğinin sağlanması için iletişim uzmanları ile çok yönlü ve uzun vadeli bir eylem planı hazırlanmalıdır.
- **Konu gündemde tutulmalı.** Devamlılık ve deđerliŐim sağlanması için tüm paydaŐlarca Şeffaflık ve kapsayıcılık konuları olumlu örnekleri ile gündemde tutulmalıdır.
- **Fon sağlayıcılar örnek olmalı.** Şeffaflık ve kapsayıcılığı talep eden fon sağlayıcılar da bu prensiplere uygun hareket etmelidir. Özellikle karar mekanizmalarındaki puanlamaların, bu puanlamalarda Şeffaflık ve kapsayıcılığın ne çıktığını gösterecek Şekilde Şeffaf yapılması gerekmektedir.
- **Kapsayıcılık konusunda teŐvikler artabilir.** Kapsayıcılık konularını içeren fonlamalar ve bu alanlardaki kamu teŐvikleri artmalıdır.
- **Şeffaflık ve kapsayıcılık konusunda rehberler hazırlanmalı.** Konuların önemini anlatan, uygulama örnekleri sunan ve pratik olarak tüm kurumlara yol gösteren rehberler hazırlanmalıdır.
- **Kapasite geliştirme desteği verilmeli.** Kurumların Şeffaflık ve kapsayıcılık alanında ilerlemeleri için kamu tarafından STKların kapasitelerini geliŐtirmeye destek olunmalıdır.
- **Girişimci hayırseverlik yeni fırsat sunuyor.** Yenilikçi fonlama yöntemleri ile bu alanlarda desteklenen kurumlara hedefler verilmelidir. Belli eŐikleri yakalayabilen fon sağlayıcı kurumlar, yeni finansman modelleri kapsamında “dllendirilmelidir”. Mesela verilen borcun bir kısmı hibeye çevrilmelidir.
- **Birlikte alıŐılmalı.** BađıŐŐılık, Şeffaflık ve kapsayıcılık gibi konularda deđerliŐliđi önemseyen sivil toplum kurumlarının, konuları Şeffaf ve katılımcı Şekilde tartışıp ele alabilecekleri ve birlikte harekete geçebilecekleri toplantılar/etkinlikler/mekanizmalar oluşturulmalıdır.

⁷ Benzer kurumların birbirlerinin faaliyetlerini değerlendirmesi.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

- Kapsayıcılık önemli bir konudur. Kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kurumlar, özel sektör, girişimciler ve ilgili tüm paydaşlar birlikte çalışarak politika üretmeli ve bu konuyu gündemlerine almalıdır.

SONUÇ

Konferansın ilk bölümündeki ve takip eden çalıştaylarda “Girişimci Hayırseverlik”, “Etki Ölçümü ve Yönetimi”, ve “Şeffaflık ve Kapsayıcılık” konularında güçlü yönler ve yapılması gerekenlere dair birçok iç görü ortaya çıkmıştır. Çalıştay süresince katılımcılar, Türkiye için etki yatırımı ve girişimci hayırseverliğin neden önemli olduklarını tartışmış ve durum tespiti çalışması yapmıştır. Bu çalışmanın akabinde, güncel koşullarda olumlu görülen alanlar ve geliştirilmesi gereken konu başlıkları belirlenmiştir. Bu rapor ile sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları, girişimler ve özel sektör seçilen konulardaki öğrenimleri inceleyerek kendi yapıları, iş ve projelerinde yansımalarını anlayabilir, geliştirilmesi gereken konuları yeni çalışmalarını için değerlendirebilir. Çalıştaylar sonucunda birkaç ortak konu öne çıkan birkaç konu olmuştur.

İş birliği: Etki yatırımı ekosistemi bünyesinde olan süreçlerde tüm paydaşların beraber hareket etmesi çok önemli bir konu olarak yer almaktadır. Kurumlar ve sektörler arasında iletişim profesyonelce yapılmalı ve özellikle tabandaki talebi artırma ve kültür değişikliğinin sağlanması için iletişim uzmanları ile çok yönlü ve uzun vadeli bir eylem planı hazırlanmalıdır. Girişimci hayırseverliğe destek, tamamlayıcı olması ve bu kültürü yaygınlaştırmak için, işveren dernek ve federasyonları ile iş birliği yaparak özel sektör bilinçlendirilmeli ve sürece dahil edilmelidir. Buna ek olarak, kamunun hem bir paydaş hem de lider olarak girişimciliğin artması için sürece dahil olması gerekmektedir. Kamu kurumlarının aktif bir rol oynayabilmesi için kapasite geliştirilmesi gerekmektedir. Politika yapıcılar, fon sağlayan ve fonlardan istifade eden kurumların etki ölçümleme ve yönetim kapasitelerini destekleyici programlar üretilmesi önemlidir. Sosyal girişimcilerin kaynaklara erişimini artırmak, hayırsever kurumların da yeni etki yatırımı modelleri ile bu girişimlere destek olmasının önünü açmak için tüm paydaşların da katkısı ile bir an önce mevzuat düzenlemesi yapılmalıdır. Son olarak, bağışçılık, şeffaflık ve kapsayıcılık gibi konularda değişikliği öncelikleyen sivil toplum kurumlarının, konuları şeffaf ve katılımcı şekilde tartışıp ele alabilecekleri ve birlikte harekete geçebilecekleri toplantılar/etkinlikler/meکانizmalar oluşturmaları gerekmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Yurtdışında ve Türkiye'deki **iyi uygulama örnekleri** öne çıkartılmalı ve paylaşılmalıdır. Ülkemizden ve yurtdışından iyi örnekler tespit edilmeli ve bunların neden başarılı oldukları, uygulamalarından çıkardıkları dersler belgelenecek yaygınlaştırılmalıdır. Basın aracılığı ile başarı hikayeleri kamuoyu ile paylaşılmalı ve bu şekilde tabandan talep ve destek artırılmalıdır. Bu çalışmaya ek olarak, ülkemizin kültürel ve ekonomik durumunu göz önünde bulundurarak Türkiye ekosistemine uygun ve sürdürülebilir iyi uygulama örnekleri yaratılarak ön plana çıkartılmalıdır. Etki ölçümünün raporlamanın ötesinde kurumların etkilerini artırmak için bir yönetim aracı olduğu ve kurumlara nasıl faydasının olacağı hakkında bilgilendirme yapılmalı, bakış açısı geliştirilmelidir. Son olarak, etki yatırımı ve iyi uygulama örnekleri ile ilgili toplumu bilinçlendirirken, bu konuyla ilgili terim ve kavramları net bir şekilde yayılması büyük bir önem arz etmektedir. Ortak bir dil oluşturulması ve bunu topluma benimsetmek konularla ilgili diyalogların başlatılması ve ilerletilmesinde büyük bir rol oynayacaktır.

Fon sağlayıcılara olan erişimi ve fon sağlayıcıların etki ölçümlemesini kolaylaştıracak uygulamalar yapılması büyük bir önem arz etmektedir. Fonlama kararlarında, çalışmalarını arasında etki ölçümü yapılmasını içeren girişimlere öncelik verilmesi bir öneri olarak ortaya çıkmaktadır. Etkilerini raporlayan girişimler daha fazla desteklenerek teşvik edilmelidir. Kendi etkilerini raporlayarak yeni ölçümleme ve raporlama standartları getirirken işlevini yitirmiş veya tekrar oluşturan uygulamalarda sadeleştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Özellikle kamu kaynağını kullanan projelerde, evrak işleri ve ödemelerle ilgili raporlama talepleri, ek ölçüm ve raporlama yükü altına girmeye imkân vermemektedir. Ek olarak, şeffaflık ve kapsayıcılığı talep eden fon sağlayıcılar da bu prensiplere uygun hareket etmelidir. Özellikle karar mekanizmalarındaki puanlamaların, bu puanlamalarda şeffaflık ve kapsayıcılığın öne çıktığını gösterecek şekilde şeffaf yapılması gerekmektedir. Bu çerçevede, kamu ve diğer denetleyici kuruluşlar tarafından fon sağlayıcılara ikili bir şekilde bilgi ve veri paylaşımı, yapılan raporlama çalışmalarının verimi arttıracaktır. Bu sayede fon sağlayıcılar ve faydalananlar, çalışmalarını paydaşlara nesnel yöntemler ile raporlayabilecekler ve güven inşa edebileceklerdir. Fonların dağıtılması, kullanılması ve kullanımından sonrasındaki etkilerin değerlendirilmesi gelecek çalışmalara öncü olmasıyla birlikte, fonların daha etkili kullanımını destekleyecektir. Fon sağlayıcılar, iyi uygulama örneklerini belirlemek ve bu uygulamaların yaygınlaştırma konusunda öncü olabilecek kapasiteye sahiplerdir. Faydayı, hikayeler ötesinde rakamsal ve karşılaştırılabilir hale getirmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Etki yatırımı, etki ölçümlene alanları dünyada da sürekli gelişim ve değişim içindedir. Farklı uygulamaların sonuçları ve öğrenimleri ile şekillenen modellerin takip edilmesi, ekosistem içinde hem örnek hem öğrenimlerin paylaşılması çok önemlidir. Sadece etkinlik düzeyinde değil, norm haline gelmiş bir diyalog olarak bu etkileşimlerin sağlanması ekosistem için olumlu etkiler yaratacaktır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Bu alışma Türkiye ve Avrupa Birliği arasında Sivil Toplum Diyaloğu ve Sivil Toplum Destek Programları Teknik Yardım Projesi kapsamında hazırlanmıştır.

Bu yayın Avrupa Birliğinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla WEglobal Danışmanlık'ın sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir”